

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ТЭРГҮҮЛЭГЧДИЙН
ТОГТООЛ

2020 оны 03 сарын 23 өдөр

Дугаар 30

Мандалговь

Журам батлах тухай

Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.3-ын а, н, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 77 дугаар зүйлийн 77.3 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдээс ТОГТООХ НЬ:

Нэг: “Орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.

Хоёр. Журам батлагдсантай холбогдуулан энэхүү тогтоолыг орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд хүргүүлэх, орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд болон сумын өмч хамгаалах зөвлөлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллахыг Орон нутгийн өмчийн газар (М.Бат-Эрдэнэ)-д үүрэг болгосугай.

Гурав. “Орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ыг 2020 оны 04 дүгээр сарын 01-нээс мөрдөж ажиллахыг Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлагуудад үүрэг болгосугай.

Дөрөв. Энэхүү тогтоол гарсантай холбогдуулан аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2014 оны 232 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралт, 2018 оны 77 дугаар тогтоол тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

ДАРГА

С.СҮХБААТАР

45

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
Тэргүүлэгчдийн 2020 оны 23 дугаар сарын
23-ны өдрийн 10 тогтоолын хавсралт

**ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИД ЭД ХӨРӨНГӨ ОЛЖ АВАХ, БҮРТГЭХ,
ДАНСНААС ХАСАХ, ШИЛЖҮҮЛЭХ ЖУРАМ**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөнд хамаарах үл хөдлөх болон хөдлөх хөрөнгийг олж авах, бэлтгэх, шилжүүлэх, худалдах, акталж устгах, данснаас хасах тэдгээртэй холбогдон гарсан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, биелэлт гүйцэтгэлийг тооцож, тайлагнахад энэхүү журмыг баримтлана.
- 1.2. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө олж авах, акталж данснаас хасах, худалдах, шилжүүлэх тухай саналаа энэ журамд заасны дагуу Орон нутгийн өмчийн газарт тавьж аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлаар шийдвэрлүүлнэ.
- 1.3. Сумын харьяа орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь үл хөдлөх хөрөнгө, тээврийн хэрэгслийг /мотоциклоос бусад/ энэ журмын дагуу баримт бүрдүүлэн сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрийн хамт Орон нутгийн өмчийн газарт уламжилж аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлаар шийдвэрлүүлнэ.
- 1.4. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2 дахь заалтыг баримтлана.
- 1.5. Сумын харьяа орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд мотоцикл болон бусад хөдлөх хөрөнгийг олж авах, акталж данснаас хасах, худалдах, шилжүүлэх тухай саналаа энэ журмын дагуу баримт бүрдүүлэн сумын ИТХ-д уламжилж шийдвэрлүүлнэ.
- 1.6. Орон нутгийн өмчийн газар нь орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгө олж авах, бэлтгэх, шилжүүлэх, худалдах, актлах талаар ирүүлсэн саналыг хянан үзээд энэ журамд заасны дагуу аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралд оруулан шийдвэрлүүлж, шийдвэрийг тухайн байгууллагад хүргүүлнэ.
- 1.7. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах зөвлөл үйл ажиллагаандаа энэхүү журмыг баримтлана.
- 1.8. Хөрөнгө худалдах, хувьчлах ажлыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

Хоёр. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн бүрдүүлэх материал

2.1. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь энэ журмын 1.2-т заасан асуудлыг шийдвэрлүүлэхдээ дор дурдсан бичиг баримтаас тухай харилцаанд хамааралтай баримт материалыг бүрдүүлж цаасаар болон файлаар ирүүлнэ. Үүнд:

2.2. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө олж авахдаа:

2.2.1. худалдан авах санхүүжилтийн эх үүсвэрийг баталсан эрх бүхий байгууллагын шийдвэр

2.2.2. эдийн засгийн тооцоо, үндэслэл, зах зээлийн үнийн харьцуулсан судалгаа, худалдан авах дээд үнийн санал

2.2.3. худалдан авах хөрөнгийн техникийн тодорхойлолт

2.2.4. хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах зөвлөлийн хурлын тэмдэглэл, дүгнэлт

2.3. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө акталж данснаас хасах болон худалдахдаа:

2.3.1. хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн хурлын тэмдэглэл, дүгнэлт

2.3.2. холбогдох мэргэжлийн байгууллагын акт, дүгнэлт

2.3.3. ашиглалтын хугацаа дуусаагүй, үлдэгдэл өртөгтэй боловч ашиглах боломжгүй болсон үндсэн хөрөнгийн эвдрэл, гэмтлийн шалтгааныг тогтоосон дүгнэлт, хохирол барагдуулсныг нотлох баримт, сэргээн засварлаж ашиглахад шаардагдах эдийн засгийн тооцоо үндэслэл

2.3.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн биет болон биет бус үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг тогтоосон хэсгийг хуулбарлан, “Хуулбар үнэн” тэмдэгээр баталгаажуулан ирүүлэх

2.3.5. байгалийн гэнэтийн аюул, техникийн осол, гэмтэлд өртсөн эд хөрөнгийн шалтгааны тухай холбогдох байгууллагын акт дүгнэлт

2.3.6. үндсэн хөрөнгөнд бүртгэлтэй номыг устгах талаар гаргасан холбогдох байгууллагын дүгнэлт

2.3.7. үндсэн хөрөнгөнд бүртгэлтэй буу, галт зэвсгийн талаар Цагдаагийн байгууллагын албан бичиг, дүгнэлт

2.3.8. түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн талаарх аливаа шийдвэрийг гаргахад соёлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын санал

2.3.9. Актлах хөрөнгийн мэдээлэл /хавсралт маягтын дагуу/

2.3.10. Актлах хөрөнгийн өнгөт фото зураг

2.3.11. бусад шаардлагатай баримт материал

2.4. Үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд энэхүү журмын 2.3-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ

2.4.1. үл хөдлөх хөрөнгө байрлаж буй газрын эзэмших /ашиглах/ эрхийн санхүүгийн тайланд бүртгэсэн үнэлгээ, гэрчилгээ, газар эзэмшүүлэх /ашиглуулах/ гэрээ, кадастрын зургийн хуулбар,

2.4.2. үл хөдлөх хөрөнгөнд хийсэн их болон урсгал засварын зардал, тухайн эд хөрөнгөтэй холбоотой бусдын өмнө хүлээсэн хариуцлагын /зээл, өрийн барьцаа, баталгаа гэх мэт/ болон ашиглалтын талаарх мэдээлэл

2.4.3. барилгын паспортын хуулбар, орчны тойм зураг, байгуулалтын зураг /план/, гадна, дотор талын өнгөт фото зураг, инженерийн шугам сүлжээний техникийн зургийн хуулбар, бусад баримт бичиг,

2.4.4. үл хөдлөх хөрөнгийг бусад этгээдтэй хамтран эзэмшиж, өмчилдөг тохиолдолд тухайн барилгыг бүхэлд нь зураглан, хөршүүдтэй хамтран баталсан заагийн актын хуулбар

2.4.5. худалдах үл хөдлөх хөрөнгөнд эрх бүхий байгууллагаар хийлгэсэн үнэлгээний тайлан

2.4.6. үл хөдлөх хөрөнгийг худалдах бол түүнд ногдох газрын хэмжээ, үнэлгээ, гэрчилгээ, кадастрын зураг /салгаж хийлгэсэн/

2.4.7. орон нутгийн болон орон нутгийн оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшиж, ашиглаж буй газрын нэгж талбарыг хуваах, нэгтгэх зэргээр өөрчлөлт орж байгаа нөхцөлд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас авсан зөвшөөрөл, холбогдох дүгнэлт

2.4.8. газрын тухай хуулийн 39.1.3-д заасны дагуу тухайн байгууллагын газар эзэмших эрхийг дуусгавар болгосон тухай Засаг даргын шийдвэр, холбогдох материал

2.4.9. Актлах барилгын мэдээлэл /хавсралт маягтын дагуу/

2.5. тээврийн хэрэгслийн хувьд энэхүү журмын 2.3-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ

2.5.1. тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, техник ашиглалтын дэвтэр, авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар, агаарын бохирдлын төлбөр төлөгчийн гэрчилгээний хуулбар

2.5.2. техникийн үзүүлэлт, 3 талаас авсан өнгөт фото зураг

2.5.3 төслийн шугамаар ашиглагдаж байсан бол гаалийн татвар төлөлтийн мэдээлэл, холбогдох баримт

2.5.4. ашиглалтын сүүлийн 3 жилийн сэргээн босголтын зардлын дүн

2.5.5. тээврийн хэрэгслийн хувийн хэргийн Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар, агаарын бохирдлын төлбөрийг төлсөн болон техникийн үзлэгт орсон талаарх эрх бүхий этгээдийн хийсэн тэмдэглэл, гарын үсэг, тамга бүхий хэсгийн хуулбар

2.5.6. Актлах тээврийн хэрэгслийн мэдээлэл /хавсралт маягтын дагуу/

2.6. Механизм, тоног төхөөрөмжийн хувьд энэхүү журмын 2.3, 2.5-д зааснаас гадна дараах баримт мэдээллийг ирүүлнэ

2.6.1. механизм, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын паспортын хуулбар

2.6.2. барилга байгууламжид суурилагдсан бол энэ тухай мэдээлэл

2.7. Биет бус хөрөнгийн хувьд энэ журмын 2.3-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ

2.7.1. биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй “газар эзэмших эрх”-ийн асуудлыг шийдвэрлүүлэхэд газар эзэмших/ашиглах эрхийн гэрчилгээ, кадастрын зураг, тухайн газар дээр барилга байгууламжийн жагсаалт, газар шилжүүлэх болсон үндэслэл, шалтгааны тайлбар

2.7.2. програм хангамжийн нэр, үнэ, элэгдэл, хорогдол, лиценз эзэмшигч болон ашиглалтын талаарх мэдээллийг жагсаалтаар

2.8. Хувьчлах орон сууцны хувьд 2.3, 2.4-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ

2.8.1. Орон сууц өмчлөх хүсэлтэй иргэний үнэмлэхийн хуулбар

2.8.2. Орон сууц өмчлэх хүсэлтэй иргэний тухайн орон сууцанд амьдардаг тухай харьяалах баг хорооны Засаг даргын тодорхойлолт

2.8.3. цахилгаан эрчим хүч болон дулаан, ус зэрэг эзэмшилт, ашиглалтын өр төлбөрийн тооцоогүй тухай холбогдох байгууллагын тодорхойлолт

2.8.4. орон сууц, нийтийн аж ахуйн удирдах газрын холбогдох байгууллагын сууц эзэмшилт, ашиглалтын болон сууцны хөлс төлөлтийн тооцоогүй тухай тодорхойлолт

2.8.5. харьяалагдах сууц өмчлөгчдийн холбооны сууц эзэмшлийн болон сууцны хөлс, суурин утас, интернет, кабелийн телевиз зэрэг ашиглалтын хөлс төлөлтийн тооцоогүй тухай тодорхойлолт

2.9. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө балансаас балансад шилжүүлэхдээ:

2.9.1. балансаас балансад шилжүүлэх бол өмч эзэмшигч байгууллагын зөвшөөрөл болон шилжүүлэн авах хуулийн этгээдийн хүсэлт

2.9.2. Шилжүүлэх хөрөнгийн мэдээлэл /хавсралт маягтын дагуу/

2.9.3. Шилжүүлэх хөрөнгийн фото зураг

2.9.4. үл хөдлөх хөрөнгийг шилжүүлэх бол түүнд ногдох газрын хэмжээ, үнэлгээ, гэрчилгээ, кадастрын зураг /салгаж хийлгэсэн/

2.9.5. орон нутгийн болон орон нутгийн оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшиж, ашиглаж буй газрын нэгж талбарыг шилжүүлж байгаа нөхцөлд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас авсан зөвшөөрөл, холбогдох дүгнэлт

2.9.6. элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр өртөгөө нөхсөн хөрөнгийг шилжүүлэх бол тухайн хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналын хамт

Гурав. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд эд хөрөнгө олж авах

3.1. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгийг эрх бүхий байгууллагаас баталсан төсөв болон хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний дагуу худалдаж авах, үйлдвэрлэл, ажил үйлчилгээний үр дүнд бий болгох, эсхүл иргэн, хуулийн этгээдээс үнэ төлбөргүй шилжүүлж авах, түүнчлэн хандив, тусламж, бэлэглэл, эрх залгамжлах болон хуульд заасан бусад үндэслэлээр олж авна.

3.2. Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар автомашин шинээр худалдан авах санал ирүүлэхдээ илүүдэлтэй эсхүл ашиглалтын шаардлага хангахгүй автомашиныг худалдах, шилжүүлэх, актлах асуудлыг хамтад нь тавьж аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралдаанаар шийдвэрлүүлнэ.

3.3. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь газар эзэмших эрх шинээр авах саналаа тухай жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулан, холбогдох газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, сумын газрын даамалд хүсэлт гарган шийдвэрлүүлнэ. Газар эзэмших/ашиглах эрх үүсмэгц түүнийг үнэлж, санхүүгийн тайланд бүртгэнэ.

Дөрөв. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд эд хөрөнгийг бүртгэх

4.1. Төсвийн тухай хуулийн дагуу төсвийн хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээний болон хандив, бэлэглэл, тусламжийн хүрээнд бий болсон хөрөнгийг санхүүжилтийн гүйцэтгэлээр эрх бүхий байгууллагын албан бичиг, тооцоо, гүйцэтгэгчээс захиалагчид хүлээлгэн өгсөн баримт, хөрөнгө тус бүрийн үнийн задаргааг харгалзан нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох журамд заасны дагуу Монгол хэлээр, оновчтой нэршлээр данс бүртгэлд тусгана.

4.2. Батлагдсан эх үүсвэрээр бэлтгэсэн болон хандив, тусламж, бэлэглэл, төслийн шугамаар бий болсон хөдлөх хөрөнгийг бүртгэлд тусгахад Орон нутгийн өмчийн газраас зөвшөөрөл авах шаардлагагүй.

4.3. Батлагдсан эх үүсвэрээр бэлтгэж буй үл хөдлөх хөрөнгийг Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хөрөнгө оруулалт хариуцсан хэлтэс, нэгжээс хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтийн гүйцэтгэл, хөрөнгийн жагсаалт, холбогдох бусад баримтыг аль нэг, эсвэл хэд хэдэн орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд эзэмшүүлэх саналын хамт Орон нутгийн өмчийн газарт ирүүлж бүртгэлд тусгах, эзэмшигчийг тогтоох асуудлыг шийдвэрлүүлнэ.

4.4. Энэ журмын 4.2-д заасан хөрөнгийг хүлээн авч буй хуулийн этгээд тухайн иргэн, хуулийн этгээдийн зөвшөөрлийг албан ёсоор авч үндсэн болон эргэлтийн хөрөнгөөр нь ангилан, ашиглах хугацаа, чанар байдлыг нь харгалзан ашигласан хугацааны элэгдэл хорогдлын шимтгэлийг тооцож данс бүртгэлдээ тусгана.

4.5. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд улсын болон орон нутгийн хөрөнгө оруулалт, орон нутгийн хөгжлийн сан, зээл, тусламж, хандиваар бий болсон хөрөнгийг үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэхэд үнэ өртөг, эзэмших хуулийн этгээд нь тодорхойгой болон маргаантай тохиолдолд Орон нутгийн өмчийн газарт асуудлаа тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.6. Улсын төсвийн тухай хуулийн дагуу хийсэн хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээ, орон нутгийн хөрөнгө оруулалт, орон нутгийн хөгжлийн сан болон орон нутгийн өмчид хамаарах хандив, бэлэглэл, тусламжийн хүрээнд бий болсон эд хөрөнгийг ашиглалтад хүлээн авсан актыг үндэслэн эцсийн гүйцэтгэлийн дүнгээр Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох журамд заасны дагуу үнэлж эргэлтийн болон үндсэн хөрөнгийн холбогдох данс бүртгэлд заавал тусгана.

4.7. Үндсэн хөрөнгийн дансанд Нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандартын “хүлээн зөвшөөрөлтийн зарчим” хангагдсан, үндсэн хөрөнгийн шинжийг хадгалсан хөрөнгийг бүртгэнэ.

4.8. Улс болон орон нутгийн төсөв, орон нутгийн хөгжлийн сан, хандив, бэлэглэл, тусламжийн хүрээнд бий болсон хөрөнгийг тухайн төрийн өмчит байгууллага ашиглаж байгаа боловч данс бүртгэлд тусгаагүй бол түүнийг зөрчил гэж үзэх бөгөөд тэдгээр хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгах асуудлыг Орон нутгийн өмчийн газарт нэн даруй тавьж шийдвэрлүүлнэ.

Тав. Эд хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэх

5.1. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр болон бусад шаардлагаар орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд илүүдэлтэй буюу ашиглагдаагүй эд хөрөнгийг шилжүүлэх бусад байгууллагын өмчлөлд байгаа эд хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэн авахдаа өмч эзэмшигч байгууллагын зөвшөөрлийг авч, энэхүү журмын 2.7-д заасны дагуу бүрдүүлэн

Орон нутгийн өмчийн газарт ирүүлж аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралдаанаар шийдвэрлүүлнэ.

5.2. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрт зааснаар хөрөнгө хүлээлцэх ажлыг зохион байгуулж, баланс тайланд хөдлөл өөрчлөлтийг тусгана.

5.3. Үл хөдлөх хөрөнгө болон их хэмжээний хөдлөх үндсэн хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэх тохиолдолд аймгийн Засаг даргын захирамжаар ажлын хэсэг байгуулан хөрөнгө хүлээлцэх ажлыг зохион байгуулж болно.

5.4. Эд хөрөнгө шилжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг хөрөнгө шилжүүлж авсан байгууллага хариуцна.

5.5. Үл хөдлөх хөрөнгө доорх газрын хамт шилжсэн тухай аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэр гарсан тохиолдолд газрын гэрчилгээ, кадастрын зураг, гэрээнд өөрчлөлт оруулж, шилжүүлэн авсан хуулийн этгээд өөрийн нэр дээр газар эзэмших эрхийг шилжүүлэх /гэрчилгээ гаргуулах/ арга хэмжээ авна.

Зургаа. Эд хөрөнгийг акталж, данснаас хасах

6.1. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь хагас болон бүтэн жилийн эд хөрөнгийн тооллогын дүн, өмч хамгаалах зөвлөлийн дүгнэлтээр цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон нь тогтоогдсон үндсэн хөрөнгийг акталж, данснаас хасах саналаа энэхүү журмын 2.3 – 2.8-д заасан баримт материалын хамт Орон нутгийн өмчийн газарт хүргүүлж, аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралдаанаар шийдвэрлүүлнэ.

6.2. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийг дараах тохиолдолд аймаг, сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр данснаас хасна:

6.2.1. элэгдлийн нийт хэмжээ, ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн бөгөөд цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон

6.2.2. ашиглалтын хугацаа нь дуусаагүй боловч ашиглах явцад хэн нэгний буруутай үйлдлээс болж эвдэрч гэмтэн цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон эд хөрөнгийг эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт гаргуулан буруутай этгээдээр хохирлыг барагдуулсан тохиолдолд

6.2.3. техник, технологийн болон хэрэглээний хоцрогдолд орж, зайлшгүй шинэчлэх шаардлагатай болсон

6.2.4. балансын үнээ бүрэн нөхөөгүй боловч байгалийн гэнэтийн аюул, техникийн осолд өртсөнөөс цаашид зориулалтын дагуу ашиглах боломжгүй болсон нь мэргэжлийн байгууллагаар тогтоогдсон

6.2.5. ашиглалтын явцад эвдэрч гэмтсэнээс засвар шинэтгэл хийж ашиглахад эдийн засгийн хувьд үр ашиггүй болох нь тооцоогоор нотлогдсон

6.3. Орон нутгийн өмчийн газар, сумын өмч хамгаалах зөвлөл данснаас хасах саналыг хүлээн авч, эд хөрөнгийг газар дээр нь нягтлан шалгаад аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэр гарах хүртэл эд хөрөнгийг байгууллагын удирдлагад хариуцуулж, энэ тухай протокол үйлдэн гарын үсэг зуралцана.

6.4. Аймаг, сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчид нь эд хөрөнгийг акталж данснаас хасахдаа дараах хэлбэрээр шийдвэрлэнэ:

- 6.4.1. эд хөрөнгийг худалдах
- 6.4.2. орон нутгийн өмчит бусад хуулийн этгээдэд шилжүүлэх
- 6.4.3. сэлбэг, материал, хоёрдогч түүхий эд болгон ашиглах
- 6.4.4. шууд устгах
- 6.4.5. барилга байгууламжийн хувьд тухайн газрыг цаашид ашиглах зориулалтын талаар чиглэл өгөх

6.4.6. газар дээрх болон доорх барилга байгууламжийг буулгах, ашиглаж болох материалыг үнэ тогтоон орлогод авах, хог хаягдлыг цэвэрлэх, газрыг нөхөн сэргээх

6.5. Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр үл хөдлөх хөрөнгийг акталж, худалдахаар шийдвэрлэсэн тохиолдолд сумын өмч хамгаалах зөвлөлөөс худалдах ажлыг зохион байгуулна. Мөн сумын өмч хамгаалах зөвлөл шаардлагатай тохиолдолд аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр тээврийн хэрэгслийн худалдах ажлыг зохион байгуулна.

6.6. Үл хөдлөх хөрөнгөнд их засвар хийгдэхэд засвар хийгдсэнээс гарсан хуучин материалыг Орон нутгийн өмчийн газрын хяналтан дор сум болон байгууллагын өмч хамгаалах байнгын зөвлөлөөр үнэлгээ хийлгэн эргэлтийн хөрөнгөнд бүртгэх эсхүл худалдан борлуулж, худалдсанаас орох орлогыг орон нутгийн хөрөнгө борлуулсны орлогын дансанд 100 хувь төвлөрүүлнэ.

6.7. Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр тээврийн хэрэгслийг акталж, сэлбэгээр худалдахаар шийдвэрлэсэн тохиолдолд тэдгээр хөрөнгийг автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэл болон татвар төлөгчийн бүртгэлээс хасуулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

6.8. Акталсан тээврийн хэрэгслийг сэлбэгээр худалдан авсан этгээдэд тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар шилжүүлэхийг хориглоно.

6.9. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд татан буугдсан тохиолдолд түүний газар эзэмших/ашиглах эрхийг шилжүүлэн эрх залгамжлан эзэмших орон нутгийн өмчит

55

хуулийн этгээдийг тогтоож, саналаа газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

Долоо. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд эд хөрөнгө олж авах, бэлтгэх, шилжүүлэх, худалдах, акталж данснаас хасах шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, тайлагнах

7.1. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө олж авах, бэлтгэх, шилжүүлэх, акталж данснаас хасах тухай аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрийг Орон нутгийн өмчийн газар болон сум, байгууллагын өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн хяналт дор хэрэгжүүлнэ.

7.2. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө олж авах, бэлтгэх, худалдах, шилжүүлэх, актлах тухай ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг тухайн хуулийн этгээдийн дарга /захирал/ хариуцан зохион байгуулж, биелэлтийг заасан хугацаанд холбогдох материалын хамт Орон нутгийн өмчийн газарт ирүүлэх үүрэг хүлээнэ.

7.3. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийг акталж сэлбэг материал, хоёрдогч түүхий эд болгон ашиглах буюу худалдах, данснаас хасах шийдвэрийн хэрэгжилтийг устгалын акт, эргэлтийн хөрөнгөнд орлого болгосон тэмдэглэл, худалдсан тухай акт хэлбэрээр баталгаажуулан, гүйцэтгэлийн үр дүнг холбогдох данс бүртгэлд тусгана.

7.4. Тээврийн хэрэгслийг акталж данснаас хасах тухай шийдвэрийн биелэлтийг ирүүлэхдээ Автотээврийн үндэсний төвөөс автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэл болон татвар төлөгчийн бүртгэлээс хассан тухай лавлагааг ирүүлнэ.

7.5. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь уг журмын 7.1-ээс 7.4 дүгээр зүйлийг хэрэгжүүлээгүй тохиолдолд Орон нутгийн өмчийн газрын саналыг үндэслэн Аймгийн иргэдийн хурлаас гарсан шийдвэрийг хүчингүйд тооцож шийдвэр гаргуулна.

Найм. Бусад

8.1. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөнд бүртгэлтэй хөрөнгийн элэгдлийн хугацаа, хэмжээг тооцохдоо Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баримтлана.

8.2. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу хийсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний үр дүн болон хөрөнгийн үнэлгээний залруулгыг холбогдох хууль тогтоомж, журам, зааврын дагуу данс бүртгэлд тусгана.

8.3. Орон нутгийн өмчит байгууллагын үндсэн хөрөнгө акталж худалдсанаас орох орлогыг орон нутгийн хөрөнгө борлуулсны орлогын дансанд 100 хувь төвлөрүүлнэ.

8.4. Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх хүртэлх хугацаанд тухайн эд хөрөнгөтэй холбоотой гарсан зардал, хөрөнгийн иж бүрдэл, чанар байдал, бүрэн бүтэн байдлыг тухайн байгууллагын удирдлага хариуцна.

8.5. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлага нь эд хөрөнгийг харуул хамгаалалттай байлгах үүрэг хүлээх бөгөөд дутагдал, зөрчил гарсан тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээнэ.

8.6. Хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалт, ашиглалт, скаладын эмх цэгц зэрэгт үзлэг шалгалт хийж удаа дараа зөрчил гаргасан Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд Орон нутгийн өмчийн газрын саналыг үндэслэн үндсэн хөрөнгө бэлдэхийг зөрчил арилгах хүртэл Аймаг Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал хязгаарлана.

“Орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ын хавсралт

Актлах хөрөнгийн мэдээлэл

Д/д	Хөрөнгийн нэр	Ашиглалтад орсон огноо	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг	Данснаас хасах болсон шалтгаан	Актлах төрөл /1.Устгах 2.Худалдах 3.Сэлбэг материал, хоёрдогч түүхий эд болгон ашиглах 4.бусад/

Тээврийн хэрэгслийн мэдээлэл

№	Тээврийн хэрэгслийн төрөл	Марк	Улсын бүртгэлийн		Үйлдвэрлэсэн он	Ашиглалтад орсон огноо	Тээврийн хэрэгслийн			Нийт гүйлт /км/	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
			сери	дугаар			арлын дугаар	моторын дугаар	моторын эзлэхүүн /см ³ /				

Барилгын мэдээлэл

№	Барилга, байгууламжийн нэр	Зориулалт	Хүчин чадал		Ашиглалтад орсон огноо	Ашиглалтын нийт хугацаа /жилээр/	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
			хэмжих нэгж	биет хэмжээ					

Балансаас балансад шилжүүлэх хөрөнгийн мэдээлэл

д/д	Хөрөнгийн нэр	Ашиглалтад орсон огноо	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг